

Kilde 5: Wolfgang Ruge:

I bogen „Weimar – Republik auf Zeit“ fra 1969 fremlægger den østtyske historiker Wolfgang Ruge det marxistiske syn på republikken og på årsagerne til dens sammenbrud (fra Svend Åge Karup: Weimarrepublikken (Gyldendal 1976):

Kommunisterne har ikke ladet nogen tvivl herske om, at NS-statens politiske grundlinie ... blev bestemt af de samme monopolherrer, som allerede holdt magten i hånden i Weimarrepublikken. Uden at se bort fra, at specielle kendetegn blev hæftet på den fascistiske magtmekanisme, at nazismen ødelagde de traditionelle borgerlige partier, at dens organisation smeltede sammen med statsapparatet, understreger den marxistiske historieskrivning – idet den fremhæver kontinuiteten i imperialismens diskontinuerlige udvikling – at Hitler-regimet i det væsentlige kunne overtage Weimarrepublikkens bureaukrati og forvaltning, dens værnemagt og dens diplomati, dens retsvæsen og dens uddannelsesvæsen.

Helt i modsætning hertil bestræber den borgerlige historieskrivning sig på at fremstille Hitlers „tredje rige“ som en engangsforeteelse, betinget af særlig ugunstige omstændigheder, en fejludvikling, der intet har at gøre med Weimars fortid og den senere virkelighed i Bonn.

For at skjule den fælles klassekarakter hos den første tyske republik og det racistiske diktatur fortier de imperialistiske historikere monopolherrerens rolle og den lancerede politik, der blev udøvet af indehaverne af de højeste statsembeder ved forberedelsen af fascismen, og bestrider, at storkapitalen konciperede og gennemførte de afgørende momenter i den fascistiske politik.

Forsøger man at sammenfatte den skæbnesvangre deling af den tyske arbejderklasse fra 1918/19 til 1932/33, viser det sig, at begge fløje – den reformistiske og den revolutionære – ikke kunne samarbejde, fordi den socialdemokratiske ledelse såvel i republikkens fødsels- som i dens dødsstund forstødte sig mod arbejderklassens grundlæggende interesser og trak grundlaget for en proletarisk aktionsenhed bort. 1918/19, da muligheden for en socialistisk omvæltning var til stede, fulgte ledelsen monopolbourgeoisiets og generalernes råb om redning af den fordærvede imperialistiske orden. 1932/33, da det var nødvendigt at forsvare resterne af den borgerlig-demokratiske republik med alle midler, lod den sig uden modstand jage bort – igen af monopolbourgeoisiet og generalerne.

Kilde 6: Karl Raloff

(fra Svend Åge Karup: Weimarrepublikken (Gyldendal 1976) Som socialdemokratisk redaktør og rigsdagsmedlem fra 1932 måtte Karl Raloff i 1933 flygte til Danmark. Her udsendte han straks efter et lille skrift under pseudonymet Karl Ehrlich om det tyske demokratis sammenbrud. Bl. a. fremførte han:

Men stadig rejser det spørgsmål sig på ny hos de danske arbejdere: „Hvorfor forsøgte de tyske arbejdere ikke at gøre modstand mod fascismen?“

De tyske arbejdere havde bekendt sig til demokratiet og søgte med demokratiske midler at afværge faren. Resultatet af rigsdagsvalget den 5. marts – en kamp ført af vort parti uden presse, uden møder, uden agitationsmidler af nogen art og under uhørt terror – viste, at Socialdemokratiet stod sammen som en mand. I betragtning af de særlige forhold et strålende valgresultat, visende et prægtigt sammenhold blandt Tysklands socialdemokrater – trods alt. Men det viser tillige, at partiet kun havde noget over 20 pct. af den tyske befolkning bag sig. Bag kommunisterne stod 16 pct. og bag fascisterne 45 pct.

Hvorfor forsøgte man da ikke med andre midler?

Ovenstående stemmetal angiver tillige chancerne for en kamp med andre våben. Kommunisterne talte ganske vist ustandseligt om „enhedsfront“; men hvorledes denne tog sig ud i praksis, vil for enhver politisk tænkende arbejder fremgå af foranstående citater om kommunisternes forbryderiske taktik.

Generalstrejke? Ja, hvis arbejderklassen havde været enig, kunne man have udrettet noget med dette skarpe våben. Men nu? Hvorledes var chancerne? Størstedelen af embedsstanden og funktionærerne var nazificerede. Af 16 millioner industriarbejdere var ca. 4 millioner organiserede i de frie fagforeninger, der samarbejdede med Socialdemokratiet. 1 million arbejdere stod i de kristelige og de Hirsch-Dunckerske fagforeninger, der var Socialdemokratiets modstandere. – Og kommunisterne? – Kunne man have stølet på dem i tilfælde af en generalstrejke? Desuden stod der 8 millioner sultne arbejdsløse, der for en del havde været uden beskæftigelse i flere år, uden for fabrikernes porte.

Om aftenen den 20. juli 1932 afsatte rigspræsidenten ved hjælp af artikel 48 i forfatningen og på grundlag af belejringstilstanden den socialdemokratiske regering Braun-Severing. Den havde mistet flertallet ved landdagsvalget den 24. april. Kommunisterne og nazisterne stemte for et mistillidsvotum mod regeringen; samme skæbnesvangre 20. juli talte Hitler på et møde i Hamburg. Han fejrede de herrer Papens og Hindenburgs kup over for Preussen: „Nu må dog vel fagforeningerne i Tyskland erklære generalstrejke? Sker det, står 400.000 S.A.-

folk parat! I morgen findes der ikke mere nogen arbejdsløs S.A.-mand!"

Kunne en generalstrejke under en sådan situation gennemføres med udsigt til held? Fagforeningernes ansvarlige ledere mente nej. Hertil kom, at valgene til Rigsdagen skulle finde sted den 31. juli, og enhver politiker havde følelsen af, at von Papens kup kun var en provokation for at få et påskud til at kassere valget.

Derfor erklæredes der ikke generalstrejke.

Det samme gjaldt den 30. januar, da rigspræsidenten officielt udnævnte Hitler til rigskansler. Da var situationen for arbejderbevægelsen den samme som den 20. juli.

Der er folk, som mener, at arbejderne „skulle have grebet til våben". Ja, men hvilke våben? Arbejderklassen havde ingen våben, der kunne bruges til med held at føre kamp mod den lovlige statsmagt. Thi Hitler var ikke kommet til magten ved et kup, men ad legal vej. En kamp mod Rigsvænet og S.A. var på forhånd udsigtsløs. Selv en kamp mod Rigsvænet alene ville kun have været formålsløst myrderi. Mod de moderne våben og kampmetoder, der anvendes af en moderne armé, selv om denne ikke er større end Rigsvænet, kan ingen kamp fra folkets side føres med udsigt til sejr. Denne illusion må arbejderne i alle lande slå ud af hovedet.

Arbejderklassens eneste våben er arbejdsstandsning, generalstrejke. Men dette våben kan kun anvendes med held, når der findes en enig og stærk arbejderbevægelse.

Det er for arbejderklassen den vigtigste lære, der kan drages af begivenhederne i Tyskland.

Endnu en lære må de demokratiske lande drage af disse begivenheder:

Demokratiet gælder kun for dem, der slutter kreds om det. Den, der forkaster eller vil afskaffe demokratiet, har intet krav på at nyde demokratiets friheder!

I Tyskland misbrugte både kommunisterne og fascisterne i højeste grad demokratiets friheder: pressefrihed, forsamlingsfrihed, foreningsfrihed. De benyttede forsamlings- og pressefriheden til bagvaskelser, løgn og skældsord. Med deres løgne og bagvaskelser forgiftede de den politiske kamp og den offentlige mening i en udstrækning, som man i et demokratisk land vanskelig kan gøre sig nogen forestilling om.

***